

בס"ד

"וְהָיָה בְּיָדֵי זֶדְדִּים בְּזוֹדְשׁוֹ, וּבְיָדֵי שְׂפָת בְּשִׁבְתּוֹ" (ישעיהו פרק סו פסוק כג)

לוח דינים ומנהגים לעדות ישראל

מבוסס על לוח דינים ומנהגים בעריכת פרופ' יהודה איזנברג – הוצאת "היכל שלמה" ו"הארגון העולמי של בתי הכנסת"

תשרי תשפ"ב

7 בספטמבר – 5 באוקטובר 2021

המולד: ליל שלישי שעה 23:27 (+ 11 חלקים)

זמן קידוש לבנה: ממוצ"ש ו' בתשרי (11.9.2021) עד ליל שני, י"ד בתשרי (19.9.2021)

(בדיעבד ניתן לברך גם בליל סוכות). נהוג להמתין ולקדש במוצאי כיפור

תקופת תשרי: יום חמישי, א' במרחשוון, שעה 9:00 בבוקר.

זמן קידוש לבנה לפי עדות המזרח: מליל רביעי, ט' בתשרי (15.9.2021). נהוג להמתין ולקדש במוצאי כיפור

ערב ראש השנה, יום שני, כ"ט באלול (6.9.2021)

נוהגים לקום באשמורת הבוקר, ולהרבות בסליחות הנקראות "זכור ברית". אָבֵל רשאי ללכת לבית הכנסת לסליחות. אחרי הסליחות אומרים תחנון, אפילו נמשכה אמירתם עד אור היום. בתפילת שחרית אין אומרים תחנון. אומרים למנצח. אין תוקעים בשופר. אחרי התפילה נוהגים להתיר נדרים על ידי בית דין של שלושה. מי שאינו מבין לשון הקודש יתיר נדריו בלשון שהוא מבין. אפשר להתיר נדרים עד ערב יום הכיפורים, וגם לאחר מכן. אישה יכולה למנות את בעלה להתיר את נדריה: יאמר לדיינים כי הוא מפר גם נדרי אשתו, ויתיר בלשון רבים: "שנדרנו" "נשבנו".

כיוון ששנת תשפ"ב היא שנת שמיטה, ראוי לקנות אתרוג לפני ראש השנה, כדי שלא תהיה בו קדושת שביעית. נותנים צדקה לעניים. יש נוהגים להשתטח על קברי צדיקים, לבקש מה' שימליצו טוב בעדנו ביום הדין. יש נוהגים לצום עד חצות, ואין צריך לקבל תענית מבעוד יום. גם המשלימים את התענית לא יקראו במנחה "ויחל", לא יעלו הכהנים לדוכן, ושליח ציבור לא יאמר "אלהינו ברכנו", אבל היחיד אומר "עננו" במנחה. יש נוהגים להתפלל מנחה גדולה חצי שעה אחר חצות היום. מסתפרים, רוחצים וטובלים לכבוד יום הדין.

זמני הדלקת נרות בערב ראש השנה, יום שישי כ"ט אלול תשפ"א (6.9.2021)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת החג בישראל		הדלקת נרות			
20:08	מדריד	17:33	מלבורן	18:59	ניו יורק	19:30	ירושלים	18:21	ירושלים
20:22	מרבייה	17:33	יוהנסבורג	18:42	לוס אנג'לס	19:32	תל אביב	18:37	תל אביב
19:16	טורונטו	18:09	בואנוס איירס	19:53	פריס	19:31	באר שבע	18:38	באר שבע
18:40	ורשה	18:43	מוסקבה	19:06	לונדון	19:32	חיפה	18:30	חיפה
		19:04	רומא	19:46	אמסטרדם	19:30	אילת	18:26	אילת

א' דראש השנה, יום ג', א' בתשרי (7.9.2021)

מדליקים נר של יום טוב. אין מקדימים את ההדלקה כמו בערב שבת, אבל ראוי להדליק לפני שקיעת החמה, כדי לקבל החג מבעוד יום. האשה מברכת לפני ההדלקה - עובר לעשייתן - "להדליק נר של יום טוב" ו"שהחיינו". (ויש שמברכות אחר ההדלקה, ואין אומרים שהחיינו). איש, או אשה המקדשת על הכוס לעצמה, אינם מברכים "שהחיינו" בהדלקה אלא בקידוש. יש שלא נהגו לברך על נר של יום טוב.

ערבית. אחות קטנה (יש מאשכנזים שאין אומרים את הפיוט), ברכו. אחרי ברכו אין מפסיקים בדבור. "פורוש", וחותר: "הפורש סוכת שלום" וגו'. "תקעו בחודש". (לפי הגר"א אין אומרים "תקעו"). חצי קדיש: "לעילא לעילא מכל ברכתא", במקום "לעילא מן כל ברכתא". וכן בכל עשרת ימי תשובה. (הספרדים אינם כופלים בקדיש "לעילא לעילא", ובני עדת תימן אומרים כל השנה "לעילא לעילא"). תפילת שבע של ראש השנה, ומוסיפים: "זכרנו", "מי כמוך", "וכתוב", "בספר חיים", "המלך הקדוש" במקום "האל הקדוש". טעה ואמר "האל הקדוש", ונזכר תוך כדי דיבור, יאמר מיד "המלך הקדוש". ולאחר כדי דיבור, או אם התחיל לומר "אתה בחרתנו", חוזר לראש התפילה. שכן ולא אמר "זכרנו", "מי כמוך", "וכתוב", "בספר חיים", ונזכר לאחר שאמר "ברוך אתה ה'" - אינו חוזר.

בתפילה: "יום תרועה" (טעה ואמר "זכרון תרועה" יצא). חותר: "המברך את עמו ישראל בשלום" (הגר"א). בסוף "אלקי נצור" ובסוף הקדיש אומר בכל עשרת ימי התשובה: "עושה השלום".

יש נוהגים לומר בליל ראש השנה ובליל יום הכיפורים, "לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה" (תהלים כד) לפני קדיש תתקבל. קדיש תתקבל. עלינו, קדיש יתום. מנהג ספרדים ואשכנזים חסידים (אך לא אשכנזים) לומר גם בשבת ויום טוב ברכו-בתרא אחר קדיש יתום. "לדוד ה' אורי" (לנוהגים לאמרו במעריב). ויש שלא אומרים "לדוד" בליל וביום השבת. בארץ ישראל אין נוהגים לקדש על היין בבית הכנסת, ויש המקדשים כמנהג חוץ לארץ. מברכים איש את רעהו "לשנה טובה תכתבו ותחתמו".

בבית מקדש בסדר: יק"ז, יין (ברכת הגפן), קידוש (אשר בחר בנו, וחותר: מקדש ישראל ויום הזכרון). זמן ("שהחיינו"). פרוסת "המוציא"

טובל בדבש, ונוהגים לאכול תפוח מתוק בדבש: מברך "בורא פרי העץ", טועם, ואומר "יהי רצון שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה". אמרו חז"ל: "סימנא מילתא", ולכן יאכל בסעודה פירות וירקות ששמם מורה על ברכה, ואומר לכל מין "יהי רצון" לפי שמו או עניינו: תמרים - שייתמו שונאינו; רימון - שירבו זכויותינו כרימון; רוביא - שירבו זכויותינו; סלקא - שיסתלקו שונאינו; כרתי - שיכרתו שונאינו; דגים - שנפרה ונרבה כדגים, ושלא תשלוט בנו עין רעה. נוהגים לאכול בשר מראש איל, זכר לאילו של יצחק, ואומרים: "יהי רצון שתזכור לנו עקידת יצחק, ושנהיה לראש ולא לזנב". נמנעים מלאכול דברים מרים וחמוצים, ואין אוכלים אגוזים (אגוז בגימטריא "חט"). יש הנזהרים מלאכול ענבים בראש השנה (הגר"א). ראוי לא לאכול בשר שמן ודברים הגורמים לטומאה. מנהג יפה ללמוד משניות מסכת ראש השנה. שיר המעלות, ברכת המזון. ראוי לברך על הכוס. "יעלה ויבוא". (יסיים "כי אל מלך" אף שאין אומרים כך בשאר הימים). הרחמן הוא יחדש עלינו את השנה הזאת לטובה ולברכה. מגדול, עושה השלום במרומיו, וכו'.

שכח "יעלה ויבוא" בברכת המזון, אם נזכר לפני שסיים את הברכה אומר במקום שנזכר, ואם נזכר אחרי שאמר "ה", מסיים "בונה ברחמי ירושלים אמן", ואומר "ברוך אתה ה'... אשר נתן ימים טובים לעמו ישראל באהבה לאות ברית ולזכרון את יום הזכרון הזה". נזכר לאחר שהתחיל ברכה רביעית ("הטוב והמטיב"), אינו חוזר.

שחרית. משכימים לבית הכנסת. ברכות השחר, קרבנות, שיר היחוד, שיר הכבוד, שיר של יום: "למנצח על הגתית" (תהילים פא). אין אומרים לפני פרשת התמיד "ה'ר שתרחה עלינו ותמחול לנו", ואין אומרים אחריה "ובראשי חדשיכם". יש אומרים שיר של יום ושיר היחוד בסוף התפילה, ויש אומרים לפני קריאת התורה.

העובר לפני התיבה בפסוקי דזמרה מסיים "והנורא בנוראותיך", ושליח ציבור מתחיל: "המלך", "שוכן עד" וכו' והקהל אומר אתו בלחש. בכל עשרת ימי התשובה נוהגים לומר בשחרית קודם "ברכו" "שיר המעלות ממעמקים", ולדעת הגר"א אין אומרים. ברכת "וצר אור" יאמר הקהל עם הש"ץ (אין עונים "אמן" אחרי "ובורא את הכל", מפני שאינה סיום הברכה). בבתי כנסת רבים אין אומרים פיוטי יוצר (הגר"א), אבל אומרים חלק מפיוטי הקדושה בחזרת הש"ץ. מתחילים את הקדושה כרגיל: "נקדישך" או "נקדש". "ברכת כהנים": אם יש שני כהנים או יותר, אחד מהקהל מכריז "כהנים". כהנים פותחים ב"ברוך אתה" וכו'. [כיוון שחליצת הנעליים של הכהנים היא לצורך מצווה, הורה הרב קוק שחולצים נעל ומנית תחילה]. אם אין כהן, אומר החזן "אלוהו ואלוהי אבותינו ברכנו" וכו'. בחזרת הש"ץ, הקהל אומר בקול פסוקי "זכרנו", "מי כמוך", "וכתוב", "בספר חיים". למנהג האשכנזים אין אומרים "זכרנו" ולא "מי כמוך". למנהג הגר"א גם לא "וכתוב", ו"בספר חיים". פותחים הארון ואומרים "אבינו מלכנו". יש שמדלגים על הפסוק הראשון: "אבינו מלכנו חטאנו לפניך". קדיש תתקבל, "אין כמוך", "אב הרחמים". [נוסח האר"י: אחר קדיש תתקבל, שיר של יום: תהילים פרק 81, "לדוד ה' אורי", "אתה הראית לדעת"]. מנהג החסידים בכל השבתות והמועדים, להקדים שיר של יום לשחרית, וכן ל"לדוד ה' אורי וישעי". והפרושים בירושלים לא נהגו כן.

פתיחת הארון: "ויהי בנסוע הארון", 3 פעמים 13 מדות ותפילת ריבוננו של עולם 3 פעמים "ואני תפילתי". "ברוך שמיא". מוציאים שני ספרי תורה. הש"ץ אומר "שמע ישראל", "קדוש ונורא" וכו'. (מנהג ספרדים, ויש מאשכנזים חסידים, להגביה את ספר התורה לפני הקריאה). בספר ראשון קורא לחמשה אנשים לפי הסדר: כהן, לוי ושלושה מישראל בפרשת וירא (בראשית פרק יב פסוק א): "וה' פקד את שרה" עד "ויגר אברהם בארץ פלשתים ימים רבים". מוסיפים בברכת "מי שברך" לעולים בתורה: "ויכתבוהו ויחתמהו לחיים טובים בזה יום הדין", או "ויכתבם ויחתמם". או "ויכתבוהו ויחתמהו...". בסוף הקריאה בספר ראשון מניחים לידו ספר שני ואומרים חצי קדיש. מגביהים ספר ראשון וגוללים. בספר השני קוראים למפטיר בפרשת פינחס (במדבר פרק כט פסוק א): "ובחדש השביעי". מגביהים וגוללים, ומפטירים בשמואל-א, פרק א: "ויהי איש אחד" עד "וירם קרן משיחו" (פרק ב פסוק כ). ברכות ההפטר.

בכל שבתות השנה והמועדים אומרים תפילה לשלום המדינה ולשלום חיילי צה"ל.

אם יש ברית מילה בבית הכנסת או בקרבנו - מלים אחרי קריאת התורה. אם מקום הברית רחוק מבית הכנסת, מלים אחר התפילה. כהנים המקדשים לפני התקיעות יקפידו שלא לשתות רביעית יין. המקדשים לפני תקיעות יקפידו שלא לאכול יותר מכביצה.

תקיעת שופר. לפני התקיעות אומרים שבע פעמים מזמור "למנצח לבני קורח", והפסוקים: מן המיצר, קולי שמעת, ראש דברך, ערב עבדך, שש אנכי, טוב טעם, נדבות פי (ראשי תיבות: קרע שטן). התוקע מברך "לשמע קול שופר" ו"שהחיינו", מכוון להוציא הציבור בברכות ובתקיעות, והקהל מכוון לצאת. אין לענות "ברוך הוא וברוך שמו" בברכות, שלא להפסיק. אם דיבר בין ברכות לתקיעות שלא מעניין התקיעות, חוזר ומברך. אם דיבר שלא מעניין התקיעות והתפילה מתחילת התקיעות ועד סופן, אינו צריך לחזור ולברך.

תוקעים 3 פעמים תשר"ת (=תקיעה, שברים, תרועה, תקיעה)

3 פעמים תש"ת (=תקיעה, שברים, תקיעה)

ו-3 פעמים תר"ת (=תקיעה, תרועה, תקיעה)

"תקיעה" - קול ישר ופשוט בלי שום שבר.

"שברים" - 3 שברים.

"תרועה" - 9 קולות רצופים.

נהגו שהרב או הבקי בהלכות תקיעות קורא לפני התוקע ומשגיח שיתקע כהלכה. בשה"כ תוקעים 30 קולות, וסימן לדבר: "יום תרועה יהיה לכם", "ויהי" בגימטריא 30. תקיעות אלו נקראות "תקיעות דמיושב", מפני שמותר לשומעם בישיבה, אם כי נהגו לעמוד גם בהם. התקיעות בתפילת מוסף נקראות "תקיעות דמעומד" כי יש לשומעם בעמידה. בתקיעות דמיושב יש לתקוע שברים-תרועה בנשימה אחת, ובתקיעות דמעומד - בשתי נשימות. ראוי שלא לומר "יהי רצון" המודפס במחזורים בין סדר התקיעות. התחלף התוקע במהלך התקיעות, אם השני שמע את ברכות הראשון, אינו צריך לחזור ולברך.

בסוף תקיעות דמיושב אומר הש"ץ והקהל אחריו הפסוקים: "אשרי העם יודעי תרועה", "בשמך יגילון כל היום", "כי תפארת", "אשרי", "יהללו", "לדוד מזמור". יש נוהגים לומר בר"ה "מזמור לדוד" (מטה אפרים והאדר"ת), ומחזירים ספרי התורה לארון הקודש.

מוסף. ראוי להתחיל מוסף לפני זמן מנחה גדולה, שהוא שש וחצי שעות של היום. הש"ץ אומר תפילת "הנני", חצי קדיש. בתפילת "ומפני חטאינו" יש לומר "ואת מוספי יום הזכרון". אמר "את מוסף" - אם נזכר קודם חתימת הברכה, חוזר לעניין ואומר "ואת מוספי", סיים - אינו חוזר. ספרדים ואשכנזים חסידים תוקעים גם בתפילת לחש. ב"עלינו" שבחזרת הש"ץ, כורעים כשהש"ץ אומר: "ואנחנו כורעים", והקהל אומר בלחש: "ואנחנו כורעים". אם רצפת בית הכנסת אבן - פורסים מטפחת על הארץ כנגד הפנים שלא להשתחוות על רצפת אבן. "היה עם פיפיות". "אוחילה לאל".

בסוף מלכויות ובסוף זיכרונות ושופרות תוקעים פעם אחת: תשר"ת, תש"ת, תר"ת, - 10 קולות בכל פעם. בתקיעות אלו תוקעים שברים-תרועה בשתי נשימות, שיהא הפסק קל ולא הפסק גמור. אם יש כהנים - אומרים "ותערב". מסיימים "המחזיר שכינתו לציון" (ויש המסיימים "שאותך לבדך ביראה נעבוד")

אשכנזים שלא תקעו בתפילת לחש, תוקעים לאחר קדיש תתקבל 3 פעמים תשר"ת, 3 תש"ת, 3 תר"ת, כמו בתקיעות דמיושב, ס"ה 30 קולות. חסידים התוקעים בתפילת לחש, משלימים 10 קולות לפני תתקבל. עלינו, קדיש. לדוד ה' אורי (אם לא אמרוהו לפני קריאת התורה). אשכנזים שלא תקעו בתפילת לחש, תוקעים כאן 10 קולות ותקיעה גדולה, להשלים ל-100 קולות. אדון עולם.

סיכום סדר התקיעות		
אשכנזים	ספרדים ואשכנזים חסידים	
30	30	תקיעות דמיושב
	30	בתפילת לחש
30	30	בחזרת הש"ץ
	10	לפני קדיש תתקבל
30		אחרי קדיש תתקבל
10		בסוף התפילה

התקיעות שלאחר התפילה אינן מעכבות אם כוון כהלכה בתקיעות שבתפילה. מי שנאנס ולא שמע תקיעות ראשונות, יכול לצאת בתקיעות אלו, וחייב לברך לעצמו "לשמע קול שופר" ו"שהחיינו". שיר של יום (תהלים פרק 81), אם לא אמרוהו קודם התפילה: לדוד ה' אורי, אדון עולם.

נשים אשכנזיות שלא שמעו קול שופר בבית הכנסת, מברכות לעצמן "לשמע קול שופר" ושומעות 30 תקיעות. אישה יכולה לתקוע לעצמה ולחברתה.

אם בסיום תפילת מוסף הגיע זמן מנחה גדולה (חצי שעה אחרי חצות) יש נוהגים להתפלל מנחה, ואין אומרים "אבינו מלכנו". בקידוש של ראש השנה אומר לפני הברכה "וידבר משה", כמו בשלוש רגלים, ויש האומרים תקעו בחדש שופר. מי שנאנס ולא קידש בערב, יקדש ביום, ואחרי ברכת פרי הגפן (או ברכת המוציא) יברך "אשר בחר בנו מכל עם" וכו' וחותרם "מקדש ישראל ויום הזיכרון" ו"שהחיינו". אין לישון ביום ראש השנה. טוב ללכת לבית הכנסת ללמוד ולומר מזמורי תהלים. רבים מאנשי מעשה נוהגים לסיים תהלים בכל אחד מימי ראש השנה. (שתי פעמים 150 פרקי התהלים עולים למספר 300, כמנין "כפר").

מנחה. אשרי ובא לציין. חצי קדיש, שמונה עשרה כמו בשחרית, אבינו מלכנו, קדיש תתקבל, עלינו, לדוד ה' אורי (לנוהגים לאומרו במנחה). **תשליך.** אחרי מנחה, לפני השקיעה, נוהגים ללכת לים או למקור מים ואומרים פסוקים: "מי א-ל כמוך" עד "ותשליך במצולות ים כל חטאתם". סדר זה נקרא "תשליך" ויש שמהדרים לאומרו במקום שיש דגים. מוסיפים מזמורי תהלים ותפילות מענייני היום. לדעת הגר"א אין לומר "תשליך". יש שאומרים "תשליך" לפני יום כיפור ביום שאומרים י"ג מדות.

ביצים שנולדו, וחלב שנחלב ביום ראשון של ראש השנה, אסורים באכילה עד מוצאי יום שני. אין להכין אוכל מיום ראשון ליום שני של ראש השנה.

יום שני של ראש השנה, יום ד', ב' בתשרי (8.9.2021)

ערבית. כמו בלילה ראשון. מתחילים בהכנות לחג אחרי צאת הכוכבים. בקידוש מברכים "שהחיינו", ואם יש לו בגד או פרי חדשים - מכוון גם עליהם. קידוש לפי סדר יק"ז (יין, קידוש, זמן). אוכלים מאכלים לסימן טוב כמו בלילה ראשון.

שחרית. כאתמול. שיר היחוד ושיר הכבוד, שיר של יום: תהלים פרק פא, ברוב בתי הכנסת הפיוט "לא-ל עורך דין" נדחה לתפילת מוסף. "אבינו מלכנו". מוציאים שני ספרי תורה, י"ג מדות ותפילת רבש"ע וכו'. בספר אחד קוראים חמשה אנשים בפרשת וירא, פרשת העקידה, חצי קדיש. בספר שני קוראים במפטיר בפרשת פנחס (במדבר כ"ט, א) "ובחדש השביעי". מגביהים וגוללים ומפטירים בירמיהו ל"א, ב: "כה אמר ה' מצא חן במדבר" עד י"ט: "רחם ארחמנו נאם ה'".

סדר התקיעות - כיום א' של ראש השנה. התוקע מברך "שהחיינו" על בגד חדש.

מוסף. כמו אתמול. ראוי להתחיל מוסף לפני שש וחצי שעות של היום, שהוא זמן תפילת מנחה גדולה. הש"ץ אומר תפילת "הנני". חצי קדיש, בתפילה אומר "ואת מוספי יום הזכרון" (ואם אמר "ואת מוסף" ביום ב' דראש השנה, אינו חוזר). בחזרת הש"ץ אומר עד "מחיה המתים" ומתחילים בפיוט "לא-ל עורך דין" ונתנה תוקף". מי שנאנס ולא קידש בערב, דינו כיום א' של ראש השנה.

מנחה. אומרים "אבינו מלכנו". ואם מתפללים מיד אחר מנחה - אין אומרים.

מוצאי יום טוב (ליל ה'). ערבית, "אתה חוננתנו", "המלך המשפט" במקום "מלך אוהב צדקה ומשפט" (טעה אינו חוזר), ברכו בתרא, "לדוד ה' אורי" (אם לא אמרוהו במנחה), הבדלה, ברכת הגפן ו"המבדיל".

יש האומרים בעשרת ימי תשובה בברכת המזון "הרחמן הוא יחדש עלינו...".

ראוי לכל אדם לפשפש במעשיו בעשרת ימי תשובה ולהחמיר במה שהקל במשך השנה.

צום גדליה, יום ה', ג' בתשרי (9.9.2021)

תענית. (בלשון הכתוב: "צום השביעי"). אם התנה קודם השינה, רשאי לאכול לפני עלות השחר. משכימים לסליחות עד יום הכיפורים. בשחרית אומר הש"ץ "עננו" בברכה מיוחדת בין ברכת "גואל" ל"רופא". עדת בני תימן נוהגים לומר "עננו" בכל צום גם בתפילת ערבית, אף על פי שאוכלים ושותים כל הלילה.

שכח "עננו", ונזכר לפני שאמר ה'" בברכת רפאנו, חוזר ואומר "עננו", וחותרם: "ברוך אתה ה' העונה לעמו ישראל בעת צרה", וחוזר לברכת רפאנו. לא נזכר עד אחרי שאמר ה'" - יאמר "עננו" בברכת "שומע תפילה", וחותרם: "ברוך אתה ה' שומע תפילה". שכח גם שם, יאמר אחרי "המברך את עמו ישראל בשלום" ואינו חותרם. סיים תפילתו - אינו חוזר.

מוסיפים "אבינו מלכנו" בשחרית ובמנחה בכל עשרת ימי תשובה, חוץ משבת וערב שבת במנחה. גם היחיד אומר בתפילתו "אבינו מלכנו". **תחנון והוצאת הספר:** יש אומרים בהוצאת ס"ת בעשרת ימי תשובה בחול י"ג מדות ותפילת "ריבונו של עולם" של ראש השנה, קוראים שלושה בפרשת כי-תשא: "ויחל". ומי שאינו מתענה אינו עולה לתורה בשחרית ובמנחה, וראוי שלא יקרא בתורה. (יש מנהג שהקהל אומר בקול רם לפני הקורא ג' פסוקים: "שוב מחרון אפך"; י"ג מדות; "וסלחת לעוננו"). חצי קדיש, אשרי, למצנח, ובא לציין, קדיש תתקבל, עלינו, שיר של יום, "אין כאלוקינו" ופטום הקטורת. (חסידים אומרים "עלינו" אחרי שיר של יום ו"אין כאלוקינו") קדיש דרבנן. לדוד ה' אורי (ויש שמחליפים: "לדוד" מיד אחרי שיר של יום).

מנחה. יש מתענים שנוהגים להתעטף בטלית ולהניח תפילין במנחה של תענית צבור. אשרי, חצי קדיש, "ויחל" כמו בשחרית, (אם יש 7 מתענים. בשעת הדחק די שהעולים לתורה צמים - ערה"ש), והשלישי הוא המפטיר. מפטירים בישיעהו פרק נ"ה פסוק ו' דרשו ה' בהמצאו, עד פרק נ"ו פסוק ח - "אקבץ עליו לנקבציו". בברכת ההפטרה מסיים ב"מגן דוד". לפני שמונה עשרה: חצי קדיש. בשמונה עשרה אומר היחיד המתענה "עננו" בברכת "שומע תפילה". שכן - אם נזכר לפני שאמר "ה'" - יאמר שם, סיים "שומע תפילה" - אינו חוזר. הש"ץ אומר "עננו" בין ברכת "גואל" ל"רפאנו" (ואם שכן - עיין דינו בשחרית), ברכת כהנים. כהן שאינו מתענה אינו עולה לדוכן אם יש כהן אחר. במנחה גדולה אין נושאים כפיים, והש"ץ אומר "א-לוהינו וא-לוהי אבותינו ברכנו בברכה". לכן ראוי להתפלל אחר פלג המנחה, (שעה ורבע זמניות לפני השקיעה) כדי שיוכלו הכהנים לשאת כפיים. "שים שלום" (במקום "שלום רב"), "אבינו מלכנו", תחנון, "עלינו". סוף הצום 18 דקות אחרי השקיעה.

יום ו', ד' בתשרי (10.9.2021)

סליחות עשרת ימי תשובה. בשחרית "אבינו מלכנו", תחנון, חצי קדיש, "אשרי", "למנצח", "ובא לציון", קדיש תתקבל, "עלינו", שיר של יום, "אין כאלוקינו", קדיש דרבנן, "לדוד ה' אורי". יש נוהגים שלא לסדר נישואין בימים אלה, שלא לערב שמחה באימת הדין (טעמי המנהגים). משתטחים על קברות צדיקים, ומתפללים להקב"ה בזכותם לסליחה ומחילה. יש שמתענים בעשרת ימי תשובה ואין משלימים. **מנחה** אין אומרים "אבינו מלכנו".

זמני הדלקת נרות ביום שישי, ד' בתשרי (10.9.2021)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
20:01	מדריד	17:37	מלבורן	18:53	ניו יורק	19:26	ירושלים	18:15	ירושלים
20:16	מרבייה	17:34	יוהנסבורג	18:37	לוס אנג'לס	19:28	תל אביב	18:32	תל אביב
19:08	טורונטו	18:12	בואנוס איירס	19:45	פריס	19:27	באר שבע	18:33	באר שבע
18:31	ורשה	18:32	מוסקבה	18:57	לונדון	19:28	חיפה	18:25	חיפה
		18:57	רומא	19:36	אמסטרדם	19:25	אילת	18:21	אילת

שבת שובה, פרשת וילך, ה' בתשרי (11.9.2021)

הדלקת נר שבת בזמנו. הברכה: "להדליק נר של שבת". אישה מברכת אחר ההדלקה, ומקבלת שבת בהדלקה. לכן ראוי שתתפלל מנחה תחילה. אם יש צורך גדול, יכולה להתנות שאינה מקבלת שבת בהדלקת הנרות. איש המדליק נר שבת מקבל עליו קדושת שבת עם הציבור. ספרדים וחסידים אומרים "שיר השירים" ומזמור "הודו... גאולי ה'" (תהלים פרק ק"ז) לפני קבלת שבת. "לכו נרננה", "לכה דודי", "מזמור שיר ליום השבת". חסידים אומרים "כגוונא" לפני "ברכו". **ערבית.** "ופרוש", "ושמרו". הנוהגים כג"א אין אומרים "ושמרו". תפילה של שבת, ואומר "זכרנו", "מי כמוך", "המלך הקדוש", "וכתוב", "בספר חיים". שכן לומר אחד מהם - ראה דינו ביום א' דראש השנה. הקהל אומר עם הש"ץ "ויכולו" (ויאמרו לפחות שנים, כי זו עדות) וכן בכל שבת. ברכת מעין שבע. ב"מגן אבות" אומר **המלך הקדוש**. נזכר אחרי שאמר "ברוך אתה ה'", אינו חוזר. יש נוהגים שאחרי שהקהל אומר "מגן אבות" הש"ץ חוזר ואומר בקול רם (עיין משנה ברורה רסח, כב). (עדת בני תימן אומרים בכל שבתות השנה "המלך הקדוש"). "א-לוהינו וא-לוהי אבותינו רצה במנוחתנו", קדיש תתקבל (עושה השלום), "עלינו", "לדוד ה' אורי" (לנוהגים), אדון עולם. **שחרית.** כמו בכל שבת, עם הוספת עשרת ימי תשובה. קוראים לשבעה אנשים בפרשת וילך. אין קטן עולה למפטיר. ההפטרה בהושע מפרק י"ד פסוק ב "שובה ישראל" עד סוף הספר, ומוסיפים מיואל פרק ב' פסוק טו "תקעו שופר בציון" עד סוף הפרק "ולא יבושו עמי לעולם". "יקום פורקן", "אב הרחמים", "אשרי", "יהללו", חצי קדיש, מוסף. קידוש.

מנחה. קוראים לשלושה בפרשת האזינו. בתפילה: "שים שלום", "צדקתך צדק", קדיש תתקבל, "עלינו". אין אומרים פרקי אבות ו"ברכי נפשי". הרב דורש בהלכות תשובה.

מוצאי שבת, ו' בתשרי. תפילת ערבית מאחרים עד חצי שעה אחרי השקיעה, להוסיף מחול על הקודש. בהרבה בתי כנסיות מאריכים בשיר לפני תפילת מעריב כדי ללוות שבת מלכתא בשמחה ושיר. יש נוהגים לשיר "למנצח בנגינות מזמור שיר" (תהלים פרק ס"ז) ואשכנזים מוסיפים מזמור "לדוד ברוך ה' צורי" (תהלים פרק קמ"ד). ויש אומרים עוד "אשרי תמימי דרך" ופרקי שיר המעלות, כל מקום כמנהגו.

ערבית. "והוא רחום", ברכו. חצי קדיש. בתפילה: "זכרנו", "מי כמוך", "המלך הקדוש", "אתה חוננתנו". "המלך המשפט". אשכנזים אין אומרים "ויהי נועם", "ואתה קדוש". קדיש תתקבל, "ויתן לך" (יש נוהגים לומר "ויתן לך" בבית). עלינו, קדיש יתום, ברכו בתרא, "לדוד ה' אורי" לפי המנהג. הבדלה: הגפן, בשמים, נר, המבדיל. קידוש לבנה כהג"א, אלפי הרמ"א אין לקדש עד מוצאי יום הכיפורים. יום א', ב', ג', ו', ז', ח' בתשרי - דינים כמו ביום ו' ד' בתשרי.

ערב יום הכיפורים. יום ד', ט' בתשרי (15.9.2021)

"כפרות" באשמורת הבוקר (כל עשרת ימי תשובה הם זמן כפרות). יש שנהגו לתת לעניים את תמורת הכפרות, ויש שנהגו לעשות כפרות על כסף המיועד לצדקה. סליחות בקצרה. בשחרית אין אומרים "מזמור לתודה", לא אבינו מלכנו, לא תחנון ולא למנצח. מצווה להרבות בסעודה, ואסור להתענות אפילו תענית חלום, ואפילו עד הסעודה המפסקת אסור. מצווה לטבול במקווה לכבוד יום הדין, ואפילו צעירים שהם בני מצווה ראוי להם לטבול. אבל בתוך שבעה טובל לפני שקיעת החמה, אפילו במים חמים, שיום הכיפורים מבטל אבילות שבעה. **מנחה.** מקדימים להתפלל מנחה כדי להספיק לאכול אחריה סעודה מפסקת. בסוף תפילת העמידה בלחש, לפני "אלוקי נצור", אומר היחיד "היו לרצון", וידוי ו"על חטא". בחזרת הש"ץ אין וידוי ו"על חטא". אין אומרים "אבינו מלכנו".

אין אוכלים בסעודה המפסקת מאכלים שמנים, מעלי ליחה או מתובלים. המלצת הרופאים לא להרבות באכילה, להימנע ממאכלים חריפים ומלוחים, ולהרבות בשתייה. מסיימים את הסעודה מבעוד יום, לפני זמן הדלקת הנרות, כדי להוסיף מחול על הקודש. לפני ברכת המזון אומרים "שיר המעלות" ולא "על נהרות בבל" (וכן בכל יום שאין אומרים תחנון). הקדים לגמור הסעודה, יכול להתנות במפורש שיאכל פורסים מפות על השולחנות ומדליקים נרות הדולקים 24 שעות. (נוהגים שכל נשוי מדליק נר חיים בשבילו, ונר נשמה להורים ולקרובים). מדליקים נרות של יום כיפור, ומברכים "להדליק נר של יום הכיפורים" ו"שהחיינו". איש או אישה המתפללים בבית הכנסת, לא יברכו "שהחיינו" בהדלקה כי אם בבית הכנסת עם הציבור. מברכים את הבנים והבנות באריכות ימים, ושיקיימו תורה ומצוות. מפיסים איש את רעהו ומברכים בחתימה טובה. אל יהא אדם סרבן להתפייס, וימחל לחברו המבקש מחילה. החייב לחברו ממון, יקבל בלבו לשלם לו, שלא יעכב התשובה. אנשי ירושלים נוהגים ללבוש בגדים לבנים ולהתעטף בטלית בבית. חולצים את הנעלים, והולכים לבית-הכנסת. הצום מתחיל מיום רביעי בערב לפני השקיעה.

זמני הדלקת נרות בערב יום הכיפורים (15.9.2021)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת הצום בישראל		הדלקת נרות	
19:53	מדריד	17:41	מלבורן	18:44	ניו יורק	19:19	ירושלים
20:09	מרבייה	17:36	יוהנסבורג	18:30	לוס אנג'לס	19:21	תל אביב
18:59	טורונטו	18:16	בואנוס איירס	19:34	פריס	19:21	באר שבע
18:19	ורשה	18:19	מוסקבה	18:45	לונדון	19:21	חיפה
		18:49	רומא	19:25	אמסטרדם	19:19	אילת

יום הכיפורים, יום ה', י' בתשרי (16.9.2021)

כל נדרי - מתעטפים בטלית מבעוד יום. "תפילה זכה". יש להקדים "כל נדרי" לפני שקיעת החמה. מוציאים שני ספרי תורה ומוסרים אותם לשני זקנים או חשובי הקהל, והם עומדים משני צידי הש"ץ (שליח הציבור), ואומרים שלוש פעמים "על דעת המקום". הש"ץ אומר שלוש פעמים "כל נדרי" בניגון המקובל, והקהל אומר בלחש. ואומר: "מיום כפורים שעבר עד יום כפורים זה, ומיום כפורים זה עד יום כפורים הבא עלינו לטובה". בכל פעם משלוש פעמים של "כל נדרי", ובפסוקי "ונסלח", מגביה הש"ץ את קולו. הש"ץ מברך בקול רם "שהחיינו", והקהל אומר עמו בלחש, ומסיים לפניו כדי לענות אמן. יש קהילות שאומרים "כל נדרי" בלילה ממש. הרב או גדול שבקהל אומר דברי התעוררות לתשובה.

ערבית. ברכו. בקריאת שמע אומרים יחד עם הש"ץ בקול רם "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", וכן בקריאת שמע של שחרית. "ופרוש", כי ביום הזה יכפר". (לדעת הגר"א אין אומרים "כי ביום"). חצי קדיש, תפילת יום הכיפורים. פותחים הארון, והש"ץ מתחיל "אלוהינו ואלוהי אבותינו יעלה תחנונו", פיוטים, סליחות, וידוי ו"על חטא". יש אומרים "לדוד מזמור". קדיש תתקבל. "עלינו", "לדוד ה' אורי" (לנוהגים במערב). "אדון עולם", 4 פרקים ראשונים של תהלים, שיר היחוד ושיר הכבוד. יש אומרים את "שיר היחוד" בציבור פסוק בפסוק. יש נוהגים להיות ערים כל הלילה בבית הכנסת בלימוד תורה ואמירת תהלים, ובתנאי שהדבר לא יקשה על התענית והתפילה.

שחרית. נטילת ידיים בשחרית ואחרי עשיית צרכים רק עד קשרי האצבעות. עיניים מותר לרחוץ רק בכדי להעביר לכלוך. משכימים לבית הכנסת, יש נוהגים לדלג על ברכת "שעשה לי כל צרכי", ומברכים אותה בערב בעת נעילת הנעליים. שיר היחוד, שיר הכבוד. שיר של יום: "לדוד משכיל" (תהלים ל"ב). פסוקי דזמרה. "המלך" עד "ובמקהלות" אומר הקהל יחד עם הש"ץ, כמו בראש השנה. ברכת יוצר, כמו בראש השנה, "המאיר לארץ". בקריאת שמע, "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" בקול רם. תפילת לחש. חזרת הש"ץ, פיוטים כמנהג. קדושת נעריצך ונקדישך (או "כתר"), ברכת כהנים. (הכהנים חולצים גם נעלי גומי). אומרים "אבינו מלכנו", קדיש תתקבל, פסוקי "אין כמוך". מוציאים שני ספרי תורה, ו"ג מדות ותפילת רבנו של עולם", "שמע ישראל", "קדוש ונורא", "גדלו". באחד קוראים לששה בפרשת אחרי מות (ויקרא פרק ט"ז), מתחילתה עד "ויעש כאשר צוה ה' את משה". חצי קדיש. בספר השני קוראים למפסיר בפרשת פנחס (במדבר פרק כ"ט פסוק ז) "ובעשור לחודש השביעי" עד "ומנחתה ונסכיהם". ומפסירים בישיעה פרק נ"ז פסוק י"ד "ואמר סולו סולו" עד סוף פרק נ"ח "כי פי ה' דיבר".

אם יש ברית מילה - מלים אחר קריאת התורה. מברכים על הכוס, ונותנים לטעום לרך הנימול, וגם כשאומר "בדמך חיי". חולים וקטנים שאוכלים ביום הכיפורים אומרים בברכת המזון "יעלה ויבוא", ואם לא אמרו - אינם חוזרים.

הזכרת נשמות. נוהגים להזכיר נשמות חללי השואה וצה"ל, ראה בסוף הספר. הציבור אומרים "אל מלא רחמים", וביחידות "זכור". "אב הרחמים", "אשרי", "הללו", "לדוד מזמור", חצי קדיש.

מוסף. ראוי להתחיל מוסף לפני זמן מנחה גדולה, שהוא שש וחצי שעות של היום. הש"ץ אומר "הנני", חצי קדיש. בחזרת הש"ץ כשאומר "עלינו", ובסדר העבודה ב"הכהנים" - כורעים ומשתחוים ונופלים על פניהם, כמו בראש השנה. סליחות, וידוי ו"על חטא", "ותערב", ברכת כהנים, קדיש תתקבל. אין אומרים "אין כאלוקינו". שיר של יום (אם לא אמרו בהשכמה).

רבים ממתפללי נוסח אשכנז מעדיפים את סדר העבודה של נוסח ספרד "אתה כוננת", שנכתב בלשון המשנה. **מנחה.** אין אומרים אשרי ובא לציון. מוציאים ספר תורה וקוראים לשלושה בפרשת עריות (ויקרא מתחילת פרק י"ח עד סוף הפרק), והשלישי מפסיר. אין אומרים חצי קדיש אחרי קריאת התורה. ההפטר בהפטר ב"הכהנים" - כורעים ומשתחוים ונופלים על פניהם, כמו בראש השנה. סליחות, וידוי ו"על חטא", "ותערב", ברכת כהנים, קדיש תתקבל. "מגן דוד". "הללו", "לדוד מזמור", חצי קדיש. תפילה בלחש. בחזרת הש"ץ, לפני "זכור לנו ברית אבות", אומר הסליחה "א-ל נא רפא". אין כהנים עולים לדוכן, והש"ץ אומר "א-לוהינו וא-לוהי אבותינו ברכנו בברכה", "שים שלום", "אבינו מלכנו", קדיש תתקבל.

נעילה. זמנה כשהחמה בראש האילנות. אשרי ובא לציון, חצי קדיש. במקום "כתבנו" ו"כתוב", "ונכתב", אומר: "חתמנו", "וחתום", "ונחתם". פותחים הארון מחזרת הש"ץ ועד אחרי קדיש תתקבל. אומרים 7 פעמים "ג' מדות בפיוטים: ומי יעמוד, מרובים צרכי עמך, ידך פשוט, זכור ברית אברהם, ה' ה', רחם נא. א-לוהינו וא-לוהי אבותינו סלח לנו. אפשר לומר ברכת כהנים עד 13 דקות אחרי שקיעה. מנהג הספרדים לומר את הסליחות אחרי חזרת הש"ץ, ואף אשכנזים רשאים לנהוג כך אם הזמן קצר. "א-לוהינו וא-לוהי אבותינו ברכנו בברכה" - אומר אפילו בלילה. אבינו מלכנו: "חתמנו" במקום "כתבנו". אומרים פעם אחת "שמע ישראל", 3 פעמים "ברוך שם כבוד", 7 פעמים "ה' הוא האלוקים". קדיש תתקבל. 21 דקות אחרי השקיעה נוהגים אנשי ארץ ישראל לתקוע תקיעה אחת, ויש תוקעים תשר"ת (=תקיעה, שברים, תרועה, תקיעה). אומרים "לשנה הבאה בירושלים הבנויה". סוף הצום 32 דקות אחרי השקיעה, ואז מותרים במלאכה, מדליקים ומבדילים. הרוצה לחשב את סוף הצום, יוסיף 32 דקות לזמן השקיעה במקומו.

מוצאי יום הכיפורים, י"א בתשרי (16.9.2021)

ערבית של חול, "אתה חוננתנו". אין אומרים "ויהי נועם" ו"אתה קדוש". קדיש תתקבל. עלינו, קדיש יתום, ברכו בתרא, ויש נמנעים מלומר ברכו בתרא כמו בשבת ויום טוב, מאחר שהכל נמצאים בבית הכנסת בעת "ברכו" ראשון. "לדוד ה' אורי", קדוש לבנה. הבדלה: יין, נר, הבדלה. ברכת "מאורי האש" מברך על נר ששבת: דלק מערב יום כיפור, או שהדליק מנר כזה. מי שלא ברך בבוקר "שעשה לי כל צרכי" - מברך כאשר נועל נעליו. נוהגים להתחיל מיד בבניין הסוכה. חסידים וספרדים אומרים "שיר למעלות אשא עיני" לפני "עלינו".

יום שישי, י"א בתשרי (17.9.2021). נוהגים להשכים לבית הכנסת. עד אחרי אסרו חג אין אומרים תחנון, ולא "הי רצון" שאחר קריאת התורה. יש נוהגים שלא לומר תחנון עד אחרי ראש חודש מרחשוון. בימים שבין יום הכיפורים לסוכות אין מתענים, מלבד חתן ביום חופתו.

זמני הדלקת נרות ביום שישי, י"א בתשרי (17.9.2021)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
19:50	מדריד	17:43	מלבורן	18:41	ניו יורק	19:17	ירושלים	18:06	ירושלים
20:06	מרבייה	17:37	יוהנסבורג	18:27	לוס אנג'לס	19:19	תל אביב	18:23	תל אביב
18:56	טורונטו	18:17	בואנוס איירס	19:30	פריס	19:18	באר שבע	18:24	באר שבע
18:15	ורשה	18:14	מוסקבה	18:41	לונדון	19:18	חיפה	18:16	חיפה
		18:45	רומא	19:20	אמסטרדם	19:17	אילת	18:12	אילת

שבת פרשת האזינו, י"ב בתשרי (18.9.2021)

קוראים לשבעה אנשים לפי הסדר: **הזיו לך**, (האזינו, זכור, ירכיבו, וירא, לו חכמו, כי אשא) והשביעי מן "ויבוא משה" עד סוף הפרשה (אפשר לחלק לשני קרואים רק את העלייה לשביעי) ומפטירים "וידבר דוד" (שמואל ב' פרק כ"ב) כל הפרק. אין אומרים "אב הרחמים".
במנחה קוראים שלושה בפרשת וזאת הברכה. אין אומרים "צדקתך צדק" ולא "ברכי נפשי".
ערבית. אשכנזים אין אומרים "ויהי נועם", "ואתה קדוש".

ערב סוכות, יום שני, י"ד בתשרי (20.9.2021)

אין אומרים "יהי רצון" שאחר קריאת התורה. יש האומרים "למנצח... יענך", ויש שאין אומרים. מסתפרים, רוחצים וטובלין לכבוד החג. יש מחמירים שלא לאכול פת אחרי חצות היום. אחרי השעה התשיעית אסור לאכול מיני מזונות, כדי שיאכל סעודת יום טוב בסוכה לתאבון. סעודת נישואין שבערב יום טוב, נוהגים להקדימה לפני חצות.
 בבניית הסוכה יש להקפיד שהדפנות לא יתנופפו ברוח. ראוי להניח לרוחב הקירות מוטות במרחק פחות מ-23 ס"מ זה מזה, ולהקפיד שלא יהיה רווח יותר מ-23 ס"מ בין הדופן לקרקע. את הסכך יש לרכוש מבעליו, ואין להשתמש בסכך שנקטף ללא רשות בעליהם.

אוגדים את ארבעת המינים בסדר זה: אורך הלולב לפחות 32 ס"מ. מניח את הלולב כאשר שדרתו כלפי מעלה, 3 הדסים מימין הלולב ושתי ערבות משמאלו. הלולב גבוה מהדסים לפחות טפח - 8 ס"מ, וההדסים קצת גבוהים מן הערבות.

זמני הדלקת נרות ביום שני, ערב סוכות, י"ד בתשרי (20.9.2021)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת החג בישראל		הדלקת נרות	
19:45	מדריד	17:45	מלבורן	18:36	ניו יורק	19:13	ירושלים	18:02	ירושלים
20:01	מרבייה	17:38	יוהנסבורג	18:23	לוס אנג'לס	19:15	תל אביב	18:19	תל אביב
18:50	טורונטו	18:19	בואנוס איירס	19:23	פריס	19:14	באר שבע	18:20	באר שבע
18:07	ורשה	18:06	מוסקבה	18:34	לונדון	19:14	חיפה	18:12	חיפה
		18:40	רומא	19:13	אמסטרדם	19:13	אילת	18:09	אילת

יום ראשון של סוכות, יום שלישי, ט"ו בתשרי (21.9.2021)

בהדלקת הנר, האישה מברכת לפני ההדלקה (ויש חולקים): "להדליק של יום טוב" וברכת "שהחיינו" (ויש שאין מברכות שהחיינו בהדלקה). המדליקות את הנר בליל יום טוב לפני קידוש, יכינו הפתילות והנר מבעוד יום, ויזהרו להעביר אש מנר דולק.
ערבית. "ופרוש", "וידבר משה", הנוהגים כהגר"א אין אומרים "וידבר". תפילת יום טוב. קדיש תקבל, עלינו, קדיש יתום, "לדוד ה' אורי" (לנוהגים כן). "אדון עולם" או "גדל".

כשנכנס לסוכה אומר האושפיזין. בקידוש: ברכת הגפן, "אשר בחר בנו מכל עם", "לישב בסוכה". ברכת "שהחיינו" (גם אם ברך בהדלקת הנר) וסימנו: "יקס"ו" (יין, קידוש, סוכה, זמן). הנוהגים כמנהג הגר"א, מברכים אחרי לילה ראשון "לישב בסוכה" בכניסתם לסוכה. לדעת הרמב"ם יש לקדש ולברך "לישב בסוכה" מעומד (כדי שיברך "לישב בסוכה" סמוך לעשייתה), אף אם בכל השנה נוהג לשבת בשעת קידוש. לדעת הרא"ש מותר לקדש בישיבה. בברכת "לישב בסוכה" יש לכוון שציונו ה' לישב בסוכה כדי לזכור ענני הכבוד שהקיפו את אבותינו ארבעים שנה במדבר בצאתם ממצרים. המסובים היוצאים בקידוש מפי אחר, יוצאים גם בברכת "לישב בסוכה" אם כוונו לצאת. אכילת כזית בסוכה בלילה ראשון היא חובה מן התורה (כמו מצה בליל א' של פסח), ואפילו ירדו גשמים חייב להמתין שעה-שעתיים שמא יפסקו (ובלבד שלא יצטער מרעב), כדי שיוכל לברך "לישב בסוכה". אינו יכול לחכות, או שלא פסק הגשם, יאכל בסוכה כזית בלי לברך "לישב בסוכה", וימשיך סעודתו בבית.

בברכת המזון אומר "יעלה ויבוא". שכח ולא אמר, אם נזכר לפני סיום הברכה ולא אמר "ה", אומר א-לוהינו וא-לוהי אבותינו יעלה ויבוא וכו' ובנה ירושלים, ואם נזכר אחרי סיום הברכה, ואמר "ברוך אתה ה'", אומר ברכה נוספת: "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם אשר נתן ימים טובים לעמו ישראל באהבה לששון ולשמחה את יום חג הסוכות הזה, ברוך אתה ה' מקדש ישראל והזמנים". ואם לא נזכר עד אחרי שהתחיל הברכה הרביעית "הטוב והמטיב", חוזר לראש הברכה הראשונה, כיוון שחובה לאכול פת בסעודה זו. "הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב", ו"הרחמן הוא יקים לנו סוכת דוד הנפלת". את "הרחמן" האחרון אומר כל שבעת ימי החג.

מצות עשה לגור בסוכה. "תשבו - ענין תדורו". לא יישן מחוץ לסוכה, אלא אם כן אינו יכול להירדם בה. כל 7 ימים עושה סוכתו קבע וביתו ארעי. מותר לאכול אכילת ארעי מחוץ לסוכה, ויש מחמירים שלא לשתות ולא לאכול מחוץ לסוכה אפילו אכילת ארעי, אבל אין מברכים על אכילת ארעי "לישב בסוכה". יש נוהגים לברך "לישב בסוכה" על אכילת מזונות כביצה, או רביעית יין.

שחרית. תפילת יום טוב. נוטלים לולב בימין ואתרוג בשמאל כשהוא מהופך - העוקץ למעלה. מברכים "אשר קדשנו... על נטילת לולב", הופכים את האתרוג שיהא הפיטם למעלה, ומברכים "שהחיינו". מחזיקים אתרוג והלולב מחוברים, בלא חציצה ביניהם, מנענעים בעמידה, כאשר העומד פניו למזרח. מנהג אשכנז: מזרח, דרום, מערב, צפון, מעלה, מטה. מנהג חסידיים כנוסח האר"י: דרום, צפון, מזרח, מעלה, מטה, מערב.

אסור לאכול לפני נטילת לולב. המהדרים מברכים על הלולב בסוכה, לפני שהולכים לבית הכנסת. אין ליטול לולב בזמן חזרת הש"ץ. הלל שלם. וזה סדר הנענועים בהלל: (המסומן בכוכב * - מנהג ספרדים ואשכנזים-חסידיים).

הקהל עונה	החזן אומר
*הודו לה' כי טוב - ומנענע	*הודו לה' כי טוב - ומנענע
הודו לה' כי טוב - ומנענע	יאמר נא ישראל - ומנענע
הודו לה' כי טוב - ומנענע	יאמרו נא בית אהרן - ולא מנענע
הודו לה' כי טוב - ומנענע	יאמרו נא יראי ה' - ולא מנענע
*אנא ה' הושיעה נא - ומנענע	*אנא ה' הושיעה נא - ומנענע
*אנא ה' הושיעה נא - ומנענע	*אנא ה' הושיעה נא - ומנענע
*הודו לה' כי טוב - ומנענע	*הודו לה' כי טוב - ומנענע
הודו לה' כי טוב - ומנענע	הודו לה' כי טוב - ומנענע

הושענות. ספרדים ואשכנזים חסידים נוהגים לומר הושענות אחרי הלל (לפני קדיש), ויש הנוהגים לומר הושענות אחרי מוסף. אחרי שהביאו ספר תורה לבימה מחזיק בידו הלולב והאתרוג, מקיף הבימה ואומר "הושענא", "למען אמיתך", "כהושעת". קדיש תתקבל, "אין כמוך", "אב הרחמים".

מוציאים שני ספרי תורה. י"ג מדות, "ריבונו של עולם" של שלוש רגלים. באחד קוראים לחמשה אנשים בפרשת אמור (ויקרא פרק כ"ב פסוק כו): "שור או כשב" עד (סוף כג) "אל בני ישראל". (ביום טוב נוהגים שלא להוסיף על חמשה עולים). חצי קדיש. בספר שני קוראים למפטיר בפרשת פנחס (במדבר פרק כ"ט פסוק יב) "ובחמשה עשר" עד "מנחתה ונסכה". מפטירים בזכריה (פרק י"ד) "הנה יום בא". ברכות המפטיר. "יה אלהי", "אשרי", "לדוד מזמור", "ובנוחה יאמר", חצי קדיש.

מוסף של יום טוב. קדושת "נעריצך" (או "כתר"), "אדיר אדירנו", "ותערב", ברכת כהנים, "שים שלום". "הושענא למען אמיתך" (לאלה שלא אמרו בשחרית) כנ"ל. קדיש תתקבל, "אין כאלוקינו", "עלינו", שיר של יום: למנצח בנגינות (תהלים ע"ו), לדוד ה' אורי, "אדון עולם", שיר היחוד ושיר הכבוד (יש אומרים שיר היחוד ושיר הכבוד לפני התפילה). קידוש של יום טוב.

מנחה. "אשרי" "ובא לציון", חצי קדיש. תפילה של יום טוב. שלום רב. (ספרדים ואשכנזים-חסידים: שים שלום).

יום רביעי, ט"ז בתשרי (22.9.2021): יו"ט שני בחוץ לארץ, ראשון של חול המועד בארץ ישראל.

מוציא יום טוב בארץ ישראל

ערבית. בבימ"ד של מרן הגרא"ה קוק זצ"ל היה נוהג שלא לומר בחול המועד במעריב "והוא רחום" לפני ברכו. בשמונה עשרה: "אתה חוננתנו", "יעלה ויבוא". קדיש תתקבל.

שכח ולא אמר "יעלה ויבוא", אם נזכר לפני שאמר "ה" מברכת "המחזיר שכינתו לציון", אומרו שם. נזכר לאחר שאמר "ה", מסיים הברכה, ואומר "יעלה ויבוא" לפני מודים. נזכר לאחר שהתחיל "מודים", חוזר ל"רצה". נזכר אחרי שגמר תפילתו ועקר רגליו, חוזר לראש התפילה. והוא הדין אם הוא מסופק אם אמר (ויש אומרים שאם הוא מסופק - אינו חוזר). וכן הדין בתפילת שחרית ומנחה.

הבדלה של מוצאי יום טוב בסוכה. מברכים: יין, הבדלה, לישיב בסוכה. יש שאין מברכים לישיב בסוכה על יין הבדלה, שאינה קביעות, ומברך אחר כך על אכילת מזונות. ויש לכוון לפטור בברכה את הישיבה בסוכה כל הלילה. בברכת המזון אומר "יעלה ויבוא", "הרחמן הוא יקים לנו".

דיני חול המועד

שכח בחול המועד "יעלה ויבוא" בברכת המזון, ונזכר בגמר "בונה ירושלים", אם עוד לא אמר "ה" - אומרו שם. אם כבר אמר - מסיים הברכה ואומר: "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם אשר נתן ימים טובים לעמו ישראל לששון ולשמחה, את יום חג הסוכות הזה" בלי חתימה. ואם התחיל ברכת הטוב והמטיב - אינו חוזר, כיון שיש מחלוקת אם חובה לאכול בסוכה בחול המועד. (אשכנזים וחלק מהספרדים - פוסקים לחזור. (פניני הלכה, סעודה ה)).

בבתי כנסיות רבים בארץ ישראל נוהגים בכל לילי חול המועד לומר בצבור כל 15 שירי המעלות פסוק בפסוק בשירה ובזמרה, זכר לשמחת בית השואבה שהייתה בבית המקדש.

שחרית. אין מניחים תפילין בחול המועד. תפילה של חול. בשמונה עשרה אומר "יעלה ויבוא". שכח - עיין דינו בערבית. נטילת לולב בלי "שהחיינו". הלל שלם. נענועים כאתמול. הושענא: "אבן שתיה", "כהושעת". אָבֵל לא יקיף, ואם ניכר שאינו מקיף בגלל אבלותו - יקיף. קדיש תתקבל, מוציאים ספר תורה וקוראים לארבעה עולים ארבע פעמים: "וביום השני" בפרשת פנחס. חצי קדיש, "הללו", אשרי ובא לציון, חצי קדיש.

מוסף של יום טוב, "וביום השני". קדושה של חול. האומרים "כתר" מתחילים בכתר וממשיכים בשל חול. הושענא (אם לא אמרו בשחרית): "אבן שתיה". קדיש תתקבל, "עלינו", שיר של יום: (תהלים פרק כ"ט) מזמור לדוד. אין כאלוקינו. לדוד ה' אורי. אדון עולם.

יום רביעי, ט"ז בתשרי (22.9.2021): בחוץ לארץ - יו"ט שני:

התפילה כאתמול. נטילת לולב והושענות ליום שני כבארץ ישראל. קריאת התורה כמו ביום טוב ראשון, 5 עולים, המפטיר כמו אתמול "ובחמישה עשר" ומפטירין "ויקהלו אל המלך" (מלכים א, פרק ח'). מוסף כמו אתמול. במוציא יום טוב הבדלה ככל יום טוב, מברכים הגפן והמבדיל.

תיירים הנמצאים בארץ ישראל ודעתם לחזור לחוץ לארץ: ר' שמואל סלנט, רבה של ירושלים, הנהיג יום טוב לחומר: אין עושים מלאכה, שומעים הבדלה מתושב ארץ ישראל, ובמוסף אומר רק "וביום השני". יש תיירים הנוהגים שאם יש מנין, מתפללים תפילת יום טוב בציבור, וראוי לעשותה בצנעה. לדעת משנה ברורה [תצ"ו, י"ג] יתפלל בביתו ובצנעה. לנוהגים יום טוב שני של גלויות, סדר התפילות וקריאת התורה כאתמול. מפטירים במלכים א, פרק ח', פסוקים ב עד כא.

יום חמישי, י"ז בתשרי (23.9.2021), ב' חול המועד בארץ ישראל / א' חול המועד בחוץ לארץ, בארץ ישראל: תפילה כיום א' חול המועד, הושענא "אערורך שועי". קוראים לארבעה אנשים "וביום השלישי", וכן במוסף "וביום השלישי",

שיר של יום: "מזמור לאסף" (תהלים פרק נ').
בחוף לארץ: קריאת התורה בחוף לארץ: לכהן "וביום השני"; ללוי "וביום השלישי"; לישראל "וביום הרביעי"; לרביעי "וביום השני וביום השלישי"; בתפילת מוסף: "וביום השני..." "וביום השלישי".

יום שישי, י"ח בתשרי (24.9.2021), ג' חול המועד בארץ ישראל / ב' חול המועד בחוף לארץ
בארץ ישראל: תפילה כיום א' בחול המועד, הושענא "אל למושעות", וקוראים ל- 4 אנשים "וביום הרביעי" 4 פעמים, וכן במוסף "וביום הרביעי". שיר של יום: תהלים פרק צ"ד - חציו השני.
בחוף לארץ: קריאת התורה: לכהן "וביום השלישי"; ללוי "וביום הרביעי"; לישראל "וביום החמישי"; לרביעי "וביום השלישי וביום הרביעי"; בתפילת מוסף, "וביום השלישי..." "וביום הרביעי".

זמני הדלקת נרות ביום שישי, י"ח בתשרי (24.9.2021)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
19:38	מדריד	17:48	מלבון	18:29	ניו יורק	19:07	ירושלים	17:57	ירושלים
19:55	מרבייה	17:40	יוהנסבורג	18:17	לוס אנג'לס	19:09	תל אביב	18:14	תל אביב
18:43	טורונטו	18:22	בואנוס איירס	19:15	פריס	19:09	באר שבע	18:15	באר שבע
17:58	ורשה	17:55	מוסקבה	18:25	לונדון	19:09	חיפה	18:06	חיפה
		18:33	רומא	19:03	אמסטרדם	19:08	אילת	18:04	אילת

יום שבת קודש, י"ט בתשרי (25.9.2021), ד' חול המועד בארץ ישראל / ג' חול המועד בחוף לארץ
בארץ ישראל:

הדלקת נר. ערבית. מתחילים "מזמור שיר ליום שבת", ואין אומרים פרקי "לכו נרננה". יש שמתחילים "מזמור... הבו לה". אומרים שני בתים ראשונים ושניים אחרונים מ"לכה דודי". התפילה כשבת. אין אומרים "במה מדליקין" ו"כגוונא". אומרים "יעלה יבוא". ויכלו, מגן אבות; קידוש של שבת בסוכה ומברכים "לישב בסוכה".
שחרית. תפילת שבת, "יעלה יבוא", הלל שלם (אין נוטלים לולב). הושענא "אום נצורה", קדיש תתקבל. יש נוהגים לקרוא "קהלת" בצבור, ואם יש מגילה כשרה מברך הקורא "על מקרא מגילה" ו"שהחיינו". מכווין להוציא, והשומעים יכוונו לצאת. קדיש יתום, "אין כמוך", "אב הרחמים", מוציאים שני ספרי תורה, באחד קוראים לשבעה בפרשת כי תשא: "ויאמר משה אל ה' ראה" וכו' (שמות ל"ג, יב) עד לד, כו: "בחלב אמו". חצי קדיש. בספר השני קוראים למפטיר בפרשת פנחס "וביום החמישי".

בחוף לארץ:

קוראים למפטיר "וביום הרביעי..." "וביום החמישי". מפטירים בנביא "והיה ביום ההוא" (יחזקאל פרק ל"ח) עד "וטהרו הארץ". בברכת הפטרה מזכירים שבת יום טוב, ומסיימים: "מקדש השבת וישראל והזמנים". "יקום פורקן", "אשרי", "יהללו", מוסף של יום טוב, ומזכיר גם של שבת, "וביום החמישי", ישמחו וכו'. קדושת נעריצך (או "כתר"), ברכת כהנים. הושענא (לאומרים במוסף): "אום נצורה", קדיש תתקבל, אין כאלוקינו, עלינו, שיר של יום: מזמור שיר ליום השבת.
מנחה. קוראים לשלושה בפרשת וזאת הברכה, תפילה של שבת, יעלה יבוא. אין אומרים "צדקתך צדק", ואין אומרים פרקי אבות ולא "ברכי נפשי".
מוצש"ק. "אתה חוננתנו", יעלה יבוא, קדיש תתקבל, אשכנזים אין אומרים "ויהי נועם". "ואתה קדוש", הבדלה של מוצ"ש בסוכה, ראה לעיל בא' בחול המועד.

יום ראשון, כ' בתשרי (26.9.2021), ה' חול המועד בארץ ישראל / ד' חול המועד בחוף לארץ

בארץ ישראל: תפילה כיום א' בחול המועד. קוראים ל- 4 אנשים "וביום השישי" 4 פעמים, וכן בתפילת מוסף "וביום השישי". הושענא: "אדון המושיע". שיר של יום: החלק הראשון של תהלים פרק צ"ד, "א-ל נקמות" עד "מי יקום לך".
בחוף לארץ: קריאת התורה: לכהן "וביום החמישי"; ללוי "וביום השישי"; לישראל "וביום השביעי"; לרביעי "וביום החמישי" "וביום השישי"; בתפילת מוסף, "וביום החמישי..." "וביום השישי".

הושענא רבה, יום שני, כ"א בתשרי (27.9.2021)

יש נוהגים להיות ערים וללמוד כל הלילה. קוראים ספר "דברים" ופרקי תהילים, ויש האומרים ספר תהילים בשלמותו. יש נוהגים ללבוש בגדים לבנים, וטובלים לפני עלות השחר. משכימים לבית הכנסת.
 מי שהיה ער כל הלילה ולא ישן כלל, אין צריך לברך "על נטילת ידיים", אינו אומר "אלוקי נשמה" ולא "המעביר שינה" עד "הגומל". ברכת התורה יברך, וי"א שאין צריך לברך (הגר"א), וראוי שיקש מאחר להוציאו. אם ישן ביום שלפני כן – יברך.
 שיר של יום: למנצח על הגתית (תהלים פ"א), שיר היחוד ושיר הכבוד. מזמור לתודה ומזמורים של שבת יום טוב בנעימה של ימים נוראים. אין אומרים "נשמת". שחרית של חול, נטילת לולב, הלל שלם ונענועים כבשאר ימי חול המועד. (הושענא, לנוהגים לאומרם אחרי שחרית, ראה סדרם במוסף). קדיש תתקבל. בהוצאת הספר אומרים י"ג מדות, "ריבוננו של עולם" של ראש השנה, שמע ישראל וגו', קדוש ונורא שמו, גדלו, וקוראים לארבעה עולים בפרשת פנחס: "וביום השביעי" ארבע פעמים.

בחוף לארץ: לכהן "וביום החמישי"; ללוי "וביום השישי"; לשלישי "ביום השביעי"; לרביעי "וביום השישי..." "וביום השביעי".

מוסף של יום טוב: "וביום השביעי". חצי קדיש. קדושה של יום טוב, "אדיר אדירנו", ברכת כהנים.
הושענא (לאומרים אחרי מוסף). מוציאים ספרי התורה שבארון ומסדרים אותם על הבימה, אומרים כל הושענא כסדר, ומקיפים את הבימה עם הלולב והאתרוג שבע פעמים, אחר כך מתחילים "תתנו". כשמגיעים ל"תענה אמונים" - מניחים הלולב והאתרוג, ולוקחים ה"הושענא" (חמשה בדי ערבה אגודים) ומתחילים "תענה". חובטים את הערבה ב"קול מבשר", או באמצע הקדיש, לפני "תתקבל", או אחרי הקדיש, הכל לפי המנהג. חובטים ה"הושענא" חמש פעמים בקרקע ואומרים "הי רצון", "הושיעה את עמך". אין להשליך את הערבות

על ארון הקודש. ראוי לאוספם בדרך כבוד ולשורפם. יש המבערים בהם את החמץ בערב פסח. קדיש תתקבל, "אין כאלוקינו", עלינו, שיר של יום: תהלים פ"א, למנצח על-הגתית לאסף, לדוד ה' אורי.
 יושבים בסוכה ואוכלים בה עד לפנות ערב. קוראים את פרשת "וזאת הברכה" עד הסוף, כדי לסיים את התורה. לפנות ערב מפנים מהסוכה כלים הדרושים בבית ביום טוב, ונפרדים ביציאה מן הסוכה באמירת "יהי רצון". יוצאים בשמחה לבית הכנסת.

זמני הדלקת נרות בערב שמיני עצרת ושמחת תורה, כ"א תשרי (27.9.2021)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת השבת בישראל		הדלקת נרות			
19:33	מדריד	17:51	מלבורן	18:24	ניו יורק	19:03	ירושלים	17:53	ירושלים
19:51	מרבייה	17:41	יוהנסבורג	18:13	לוס אנג'לס	19:05	תל אביב	18:10	תל אביב
18:37	טורונטו	18:24	בואנוס איירס	19:08	פריס	19:05	באר שבע	18:11	באר שבע
17:51	ורשה	17:48	מוסקבה	18:18	לונדון	19:05	חיפה	18:02	חיפה
		18:28	רומא	18:56	אמסטרדם	19:04	אילת	18:00	אילת

יום שלישי, כ"ב בתשרי (28.9.2021)

בארץ ישראל: שמיני עצרת ושמחת תורה

הדלקת הנר כבערב חג (ראה לעיל, ביום ראשון של ראש השנה, בברכת שהחיינו).
ערבית. "פרוש", "וידבר משה", ויש שאין אומרים "וידבר" ("הגר"א). חצי קדיש, תפילת יום טוב, ומזכיר "את יום השמיני חג העצרת הזה" (או: "את יום שמיני עצרת החג הזה"). קדיש תתקבל. "אתה הברכה", וכשמגיעים לפסוק "ויהי בנוסע הארון" פותחים הארון. אחרי שגמרו הפסוקים מוציאים את כל ספרי התורה, ומקיפים את הבימה 7 פעמים, בפסוקים "אנא ה' הושיעה נא". אחרי הקפה שביעית אומר הש"ץ "שמע ישראל", "קדוש ונורא שמו", "גדלו", "על הכל", וחוזרים ואומרים "הללו", "ובנוחה", ומחזירים הספרים לארון. [יש הנוהגים לקרוא בתורה לשלושה בפרשת "ברכה" גם בלילה. חצי קדיש]. עלינו, אדון עולם.

קידוש של יום טוב בסימן: יק"ז (יין: הגפן, קידוש יום טוב, זמן: שהחיינו). אין לשבת בסוכה. [תיירים ואורחים שבאו לארץ ישראל, אפילו דעתם לחזור, אין יושבים בסוכה].

שחרית. תפילת יום טוב. הלל שלם, קדיש תתקבל. פסוקי "אתה הראית לדעת". הקפות כמו בערב. מחזירים כל הספרים לארון ומשאירים שלושה ספרים לקריאה. הש"ץ אומר "שמע ישראל", "קדוש ונורא שמו". בספר אחד קוראים בפרשת וזאת הברכה עד "מעונה" כפי הסדר. (יש נוהגים לקרוא גם "חתן מעונה" וקוראים לו מ"מעונה" עד "ויעל" - החיד"א). נהגו לחזור על פרשת וזאת הברכה עד "מעונה" כמה פעמים, כדי שכל הציבור יעלה לתורה. לאחרון קוראים עם כל הנערים "ולאשר אמר ברוך מבנים". ברכת התורה עם הילדים, הקהל אומר "המלאך הגואל" לברך הילדים. הקורא אומר הפזמון "מרשות" לנבחר ל"חתן תורה" וקוראים לו "מעונה" עד הסוף. חזק. מניחים ספר שני, ומגביהים וגוללים ספר ראשון. ואומר הפזמון "מרשות" ל"חתן בראשית" וקורא מבראשית עד "ברא אלוקים לעשות". נוהגים שהקהל חוזר על כל פסוק של "ויהי ערב ויהי בוקר" ועל פרק "ויכולו".

מניחים את הספר השלישי, חצי קדיש, מגביהים וגוללים ספר שני. בספר השלישי קוראים למפטיר "ביום השמיני". (אם יש רק שני ספרי תורה - מגביהים את השני וקוראים למפטיר בספר ראשון). מפטירים ביהושע א "ויהי" עד סוף הפרק, ברכות הפטרה, הזכרת נשמות. תפילה לזכר חללי השואה וחללי צה"ל (ראה בסוף הספר). "אב הרחמים", "אשרי", "הללו", מכניסים הספרים לארון, ומשאירים אותו פתוח לתפילת גשם. הש"ץ מתחיל: או"א "זכור אב" עד "לשובע ולא לרזון". סוגרים הארון, חצי קדיש. יש הנוהגים לומר תפילת גשם בחזרת הש"ץ. לפני מוסף אומר הש"ץ קדיש בנעימה מיוחדת, מכריזים "משיב הרוח ומוריד הגשם" כדי להזכיר למתפללים לומר כן בתפילת לחש.

במוסף מתחילים לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם" (עד מוסף יום ראשון של פסח). ובבתי הכנסת שבהם אומרים פיוטי הגשם בחזרת הש"ץ, מכריזים לפני תפילת מוסף: "משיב הרוח".

שכח ולא אמר משיב הרוח ומוריד הגשם, אם נזכר קודם שסיים הברכה יאמר במקום שנזכר. סיים את הברכה ועדיין לא אמר "אתה קדוש" אומר שם משיב הרוח ומוריד הגשם. התחיל לומר אתה קדוש, חוזר לראש התפילה. ויש אומרים שאפילו עדיין לא התחיל אתה קדוש ג"כ חוזר לראש התפילה. ובארץ ישראל שכולם נוהגים לומר בימות החמה "מוריד הטל" אינו חוזר כיון שהזכיר "טל".

בקדושה: "אדיר אדירנו", ותערב, ברכת כהנים, קדיש תתקבל. "אין כאלוקינו", "עלינו", שיר של יום: (תהלים יב) "למנצח על השמינית". יש אומרים גם שיר היחוד ושיר הכבוד.

מנחה של יום טוב.
מוצאי יום טוב: ערבית, "משיב הרוח", "אתה חוננתנו", ממשיכים לומר "ותן ברכה" עד ז' במרחשוון. הבדלה של מוצאי יום טוב. נהגו לעשות הקפות שניות במוצאי החג.

בחוף לארץ: שמיני עצרת

בחוף לארץ יום זה הוא "שמיני עצרת" ואין נוהגים בו הקפות ושמחת תורה. יושבים בסוכה בהתאם למנהג, ואין מברכים לישב בסוכה. ערבית של יום טוב ומזכירים "את יום השמיני חג העצרת הזה". בהדלקת הנר ובקידוש ברכת "שהחיינו". שחרית מתפללים כביום טוב, מוציאים שני ספרים וקוראים בראשון 5 עולים בפרשת ראה (דברים מפרק י"ד פסוק כב "עשר תעשר" עד סוף הפרשה). בספר שני קוראים למפטיר "ביום השמיני", ומפטירים בבביא (מלכים א, פרק ח' פסוק נד) "ויהי ככלות שלמה" עד סוף הפרק "ישראל עמו". הש"ץ אומר פיוטים של גשם כנהוג. הקהל אומר משיב הרוח בתפילת מוסף בלחש, אחרי שהכריזו לפני התפילה.

יום רביעי, כ"ג בתשרי (29.9.2021)

בארץ ישראל: אסרו חג. בשחרית "למנצח... יענך" (ויש שאין אומרים). ונוהגים להרבות קצת באכילה ושתייה, ואין מתענים.
בחוף-לארץ: שמחת תורה. תפילות של יום טוב וסדר ההקפות בערב וביום כנזכר לעיל וקריאת התורה כנהוג בשמחת תורה של בני ארץ ישראל.

זמני הדלקת נרות ביום שישי, כ"ה בתשרי (1.10.2021)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת השבת בישראל		הדלקת נרות			
19:26	מדריד	17:55	מלבורן	18:17	ניו יורק	18:58	ירושלים	17:48	ירושלים
19:45	מרבייה	17:43	יוהנסבורג	18:08	לוס אנג'לס	19:00	תל אביב	18:05	תל אביב
18:30	טורונטו	18:27	בואנוס איירס	19:00	פריס	19:00	באר שבע	18:06	באר שבע
17:42	ורשה	17:37	מוסקבה	18:08	לונדון	18:59	חיפה	17:57	חיפה
		18:21	רומא	18:47	אמסטרדם	18:59	אילת	17:55	אילת

שבת פרשת בראשית, כ"ו בתשרי (2.10.2021)

הדלקת הנר וערבית כנהוג. קוראים 7 בפרשת השבוע, ומפטירים בישעיה פרק מ"ב פסוק ה' "כה אמר ה'" עד (פרק מ"ג פסוק י') "ואחרי לא יהיה". מותר להוסיף על שבעת הקראים אם יש צורך, אבל ראוי להימנע מלהרבות בקראים, משום ברכה לבטלה וטורח הציבור. קהילות חשובות נוהגות להגביל את מספר העולים לתורה.

אין מזכירים נשמות, ואין אומרים "אב הרחמים". מברכים חודש מרחשוון שחל ביום רביעי וביום חמישי. [יש לומר "החודש הבא עלינו לטובה" ולא "החודש הזה"].

במנחה קוראים ל-3 בפרשת נח, ואין אומרים "צדקתך צדק". מתחילים "ברכי נפשי".
מוצ"ש, "אתה חוננתנו", חצי קדיש, "ויהי נועם", "ואתה קדוש", "ויתן לך", הבדלה.

יום שלישי, כ"ט תשרי (5.10.2021), ערב ראש חודש. אין אומרים יום כפור קטן.

יום רביעי ל' בתשרי (6.10.2021): יום ראשון של ראש חודש מרחשוון

בערבית: "יעלה ויבוא". שכח "יעלה ויבוא" בערבית אינו חוזר. אחרי פרשת התמיד בשחרית אומר: "ובראשי חדשיכם". שכח "יעלה ויבוא", ראה דינו ביום א' של חול המועד סוכות.

חצי הלל, קדיש תתקבל, מוציאים ספר תורה וקוראים לארבעה בפרשת פנחס (במדבר כ"ח): "וידבר ה' אל משה צו את בני ישראל" עד "ונסכו".

מנהג אשכנזים-פרושים בארץ ישראל כדעת הגר"א לקרוא לכהן עד "עולה תמיד", ללוי מ"את הכבש" עד "ניחוח לה", לשלישי חוזרים מ"עולת תמיד" עד "ונסכה", ולרביעי "ובראשי חדשיכם" עד "ונסכו". מנהג ספרדים ואשכנזים-חסידיים: לכהן מ"וידבר" עד "עולה תמיד", ללוי חוזר מ"ואמרת להם", עד "רביעית ההין". אם אין לוי, וכהן עולה במקום לוי, יש לנהוג כמנהג הגר"א ולקרוא לכהן בקריאה השניה מ"את הכבש". לשלישי מ"עולת תמיד" עד "ונסכה", ולרביעי "ובראשי חדשיכם" עד "ונסכו".

חצי קדיש, "יהללו", אשרי ובה לציון. מנהג החסידים להקדים את "אשרי" ו"ובא לציון" להחזרת ספר התורה. חולצים תפילין (ראוי לא להפסיק בין קדיש לתפילת מוסף, ולכן אין מקפלים אותם), ומתפללים תפילת מוסף ראש חודש, קדיש תתקבל, עלינו, שיר של יום, ברכי נפשי, אין כאלוקינו.

בברכת המזון: "יעלה ויבוא". שכח - ראה יום א' חול המועד סוכות. נזכר לפני "הטוב והמטיב" אומר: ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם אשר נתן ראשי חדשים לעמו ישראל לאות ברית ולזכרון.

נשים נוהגות שלא לעשות מלאכה בראש חודש. אסור להתענות בו, ומצווה להרבות בסעודה. ויש נוהגים לפי ספר חסידים שלא להסתפר ולא ליטול ציפורנים בראש חודש.

הארה ירושלמית – חודש תשרי

הנושא המרכזי של ראש השנה הוא המלכת הקב"ה בעולם. המלכה זאת בעצם הצהרה אמונית שלמרות כל המשברים והקלקולים שבעולם אנו מאמינים שבסופו של דבר העולם יהיה מתוקן. בעקדת יצחק (תענית ב, ד) הקב"ה אומר לאברהם עתידים בניך להסתבך בצרות (איל נאחז בסבך) ולהיכשל בעוונות וסופם להיגאל בקרניו של האיל הזה. בראש השנה תוקעים תקיעה – קול פשוט - העולם נברא טוב, תרועה קול שבור - ישנם משברים ומסיימים בתקיעה - ברור שבסוף יהיה טוב. ישנו דין מעניין בירושלמי (ראש השנה ג, ג) שאומר שאם אדם תקע תקיעה של סדרה ראשונה והתכוון שזה יעלה לו גם לתקיעה הראשונה של סדרה שנייה התקיעה לא נחשבת כלל ועיקר, כיוון שחייבים לסיים סדרה בהצהרה שיהיה טוב.

בברכת שנה טובה ומבורכת

דוד בן-נאה, יו"ר